

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/138
Başvuran : B. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; disiplin cezası alması sebebiyle açık ceza infaz kurumuna erken ayrılma hakkının engellendiği, söz konusu konuya ilişkin İnfaz Hakimliği kararının kendisine tebliğ edilmemesi nedeniyle Ağır Ceza Mahkemesine başvuruda bulunamadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Muayene olmak amacıyla Kurum revirine çıktıktan sonra sinir krizi geçirdiğini, olay sırasında tutulan tutanakta "*Boşuna maaş alıyorsun, ağzımı bozmak istemiyorum, bu ne biçim kadın, bizi muayene etmiyor, sizin gibi aptal doktorlar yüzünden muayene olamıyoruz.*" ifadelerinin kendisine atfedildiğini,

b. Yaşanan olay sonrasında hücre disiplin cezası aldığını, İnfaz Hakimliği tarafından disiplin cezasının onandığı ancak kararın kendisine tebliğ edilmediğini, yedi gün içerisinde Ağır Ceza Mahkemesine itiraz yolu açık olmasına rağmen karar kendisine tebliğ edilmediğinden yasal süre içerisinde itiraz edemediğini,

c. Diyarbakır Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencisi olduğunu ve almış olduğu disiplin cezasından dolayı açık ceza infaz kurumuna erken ayrılma hakkının engellendiğini, bu sebeple okulunu dondurmak durumunda kaldığını, bahsi geçen olay hakkında Yargıtay'a yazdığı dilekçenin ise Kurumun görev alanına girmemesi gerekçe gösterilerek reddedildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 29/12/2004 tarihli ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un "*Disiplin cezalarının niteliği ve uygulama koşulları*" başlığının 37'nci maddesinde yer alan; "*(1)Hükümlü hakkında kurumda düzenli bir yaşam sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun ve yönetmeliklerle idarenin uygulanmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlal ettiğinde eylemin niteliği ile ağırlık derecesine göre kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır.*" hükmü gereği başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatılarak ceza verildiği,

b. 5275 sayılı Kanun'un "*Şikayet ve itiraz*" başlıklı 52'nci maddesinde yer alan "*(1) Disiplin*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

cezalarına ve tedbirlerine karşı şikayet ve itiraz durumunda 4675 Sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu hükümleri uygulanır.” hükmü gereği Disiplin Kurulu tarafından başvuran hakkında verilen disiplin cezasının başvurana tebliğ edildiği, tebligatta itiraz merciinin ve sürelerinin açıkça belirtildiği,

c. Başvuranın kendisine verilen disiplin cezasına yasal süresinde itiraz etmediği gibi onaylanması için İnfaz Hakimliğine dilekçe yazdığı, başvuranın talebi ve disiplin dosyasının Giresun İnfaz Hakimliği tarafından incelenmesinin akabinde cezasının onaylandığı ve kararın başvurana tebliğ edildiği,

ç. Başvuranın Kurumda barındırıldığı esnada kendisine uygulanan disiplin cezası kararının ve İnfaz Hakimliği kararının tebliğ edilmediği, bu sebeple yasal süre içinde itirazda bulunamadığına ilişkin iddialarının gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir.

4. Başvuran tarafından Kurumumuza yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*” başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)”

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “*Kurumun görevleri*” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un “*Başvurular*” başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “*Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*” ve sekizinci fıkrasında yer alan “*9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.*” delaleti ile özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “*Ön incelemenin yapılması*” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir. ”

9. Mezkûr Yönetmelik'in “*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır

12. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür."

13. Başvuranın disiplin cezası alması sebebiyle açık ceza infaz kurumuna erken ayrılma hakkının engellendiği, söz konusu konuya ilişkin İnfaz Hakimliği kararının kendisine tebliğ edilmemesi nedeniyle Ağır Ceza Mahkemesine başvuruda bulunamadığını iddia etmektedir.

14. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler incelendiğinde; Disiplin Kurulu tarafından başvuran hakkında hücre disiplin cezasının verildiği, "Kararın tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde İnfaz Hakimliğine şikayet hakkının kullanılmaması veya İnfaz Hakimliği kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içerisinde Ağır Ceza Mahkemesine itiraz edilmemesi halinde Disiplin Kurulu kararının kesinleşeceğine" ilişkin hususların yer aldığı Disiplin Kurulu Kararı Tebliğ-Tebellüğ Belgesinin başvurana iletilerek Belgenin başvuran tarafından imza altına alındığı görülmüştür. Bununla birlikte, muhatap Kurumun ifade ettiği üzere, başvuranın Giresun İnfaz Hakimliğine yazdığı dilekçe ile aldığı üç farklı disiplin cezasının kesinleşmesi talebinde bulunduğu tespit edilerek konunun yargıya intikal ettiği anlaşılmış olduğundan başvuranın mezkûr iddialarının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye